

Maria Antoaneta și victimele modei

Cum s-au inspirat Chanel, Dior, Givenchy, Vivienne Westwood și toți marii creatori de modă ai lumii din cea mai strălucitoare epocă din istorie: secolul XVIII? Răspunsul se găsește în încăperile de la Versailles, într-o expoziție care ne explică, printre altele, că ideea de „fashionista“ e veche de când lumea.

de Diana-Florina Cosmin
Foto: Château de Versailles, Christian Milet

Un început de toamnă la Versailles face palatul și împrejurimile lui să arate cu totul altfel. Nu știu dacă vina o poartă „invazia“ zecilor de rochii ce par vechi de sute de ani dar poartă semnatura unor designeri ai vremurilor noastre, însă pentru prima oară Versailles-ul îmi părea...altfel. M-am dumitrit în legătură cu motivul după ce am intrat în faimoasa Cameră a Oglindilor de la Marele Trianon, unde trona o rochie Chanel, by Karl Lagerfeld, din 1993, pusă „în oglindă“ cu un alt ensemble din 2005. Dacă n-ar fi fost eticheta care să explice exact geneza celor două creații, aş fi băgat mâna în foc că fuseseră scoase la aerisit din dulapul Mariei-Luisa de Orléans sau al uneia dintre doamnele ei de onoare de la curte. Atunci am înțeles și ce era „altfel“, de data asta, la Versailles. Deși încăperea

Camera Împărătesei - ținute Balenciaga by Nicolas Ghesquiere din colecția 2006, față în față cu un costum bărbătesc din 1750.

MĂRCILE CARE EXPUN LA VERSAILLES SUNT CHANEL, GIVENCHY, COMME DES GARÇONS, MUGLER,
BALMAIN, MAISON MARTIN MARGIELA, DIOR, WESTWOOD, GAULTIER, ROCHAS, **și** YOHJI YAMAMOTO

era ticsită de turiști din toată lumea, lipsea forfota clasică pe care mi-o aminteam din precedentele vizite. Niciun turist asiatic cu trei camere foto la gât care să se așeze cu spatele la toate exponatele pentru a fi prins în poză, după care să-mi răspundă mirării cu replica ce mă va urmări de-a pururi, „De ce să mă uit acum în jur și să pierd timpul, mai bine mă uit la fotografi, acasă...“. Chiar dacă toate stereotipurile turistice erau prezente (blazatul, agitatul, curiosul, nehotărâtul), atmosfera era una de respect amestecat cu ceva suspect de asemănător smereniei. Okay, poți să întorci spatele unui tapet din mătase multicoloră sau unui șemineu din marmură roșie, dar nu unei creații Lagerfeld. Nu unei rochii Christian Dior. Cu atât mai puțin unei capodopere create de ultimul haute-couturier, Christian Lacroix, accesorizată cu pantofi și accesorii originale de acum două sute de ani. Nu vrei să le vezi acasă, mai târziu, ci să le admiră pe loc, să te uiți la fiecare cusătură și, mai ales, să îți umplă retina cu imaginea acelor haine, atât de clasice și totuși atât de noi, plasate artistic în decorurile bogate ale Versailles-ului.

Ar fi un şablon să spun că toată această desfășurare de forțe, sub numele de „Secolul XVIII se întoarce în modă“, este încă o dovdă că noi nu am inventat cu adevărat nimic, doar am reinterpretat ceva deja existent, am luat o linie clasică și ne-am jucat cu ea sau un material vechi de când lumea și i-am trântit o broșă, o cusătură

mai ciudată, un fald mai șiu. Nu acesta este scopul demonstrației de modă pusă la cale de Versailles și Muzeul Galliera, ci prezentarea, ca într-o vitrină imensă, a dialogului dintre secole, avându-i ca „traducători“ pe marii designeri ai vremurilor noastre. Pentru autenticitate, creațiile contemporane nu au fost pregătite special pentru eveniment ci sunt extrase din arhivele Westwood, Givenchy, Mugler, Azzedine Alaïa sau Balenciaga din ultimii 20 de ani. O plimbare prin Marele Trianon te face să înțelegi mai bine mecanismul prin care moda trecutului revine la intervale clare în colecțiile prezentului.

În secolul XVIII, crearea unei fuste presupunea chiar și 25 de metri de mătase sau brocart.

Fără a fi „copiată“ sau „furată“, doar adusă din istorie în prezent pentru a umple un gol, a satisface un apetit nostalgie sau a da uitării alte tendințe, de care publicul mereu avid de nouățiți s-a plăcutis deja. Astă pentru că moda, mai mult decât orice alt domeniu, își ucide rapid și fără milă creațiile, de la un sezon la altul.

Ținuta de gală la Curtea Regală a Franței a fost instituită de Regele Soare, din dorința de a aduce aristocrația la un nivel la

care să-și poată demonstra în mod vizibil superioritatea socială. „Persoanele de rang vor trebui să devină persoane de gust“ era motto-ul lui, pe care nobilimea din epocă l-a adoptat cu atâtă convingere încât a ajuns să transforme hainele în supremul scop al existenței. Pentru a se prezenta la Curtea Regală, femeile trebuiau să poarte „le grand habit de cour“ (marea ținută de curte), formată dintr-un corset temeinic structurat, o fustă imensă cu schelet metalic pe dedesubt și o trenă cât mai lungă. Toate realizate din același material, de obicei mătase sau brocart, accesorizat din belșug cu funde, dantelării, broderii, mărglele, paieți și câteodată chiar și pietre prețioase. Doar fusta unei astfel de ținute putea înghiți chiar și 25 de metri de material, iar întreaga construcție era opera a minimum trei persoane: un „tailleur de corps“, care realiza corsetul cu balene și trena, un „couturier“ care realiza fusta și un „marchand de mode“ care se ocupa de finisaje, dantelării și mici înflorituri ale ansamblului. A fost considerată o modă absurdă pe alocuri - hainele erau atât de grele încât, conform afirmațiilor Marchizei de La Tour du Pin (fostă doamnă de onoare a Mariei Antoineta), femeile nu puteau ridica piciorul pentru a păsi, ci se

Rochie de la 1750,
inspirație pentru
colecția Westwood
1995-1996.

Rochie Christian Dior
din colecția 2004-2005.

Vivienne Westwood,
colecția de
primăvară-
vară 1991.

— COLECȚIILE LUI PIERRE BALMAIN DIN ANII '50 AU CUCERIT PUBLICUL
TOCMAI PRIN ÎNTOARCEREA STILISTICĂ LA SECOLUL XVIII. —

mișcau alunecând ușor pe podea. Corsetele metalice forțau corpurile să ia o formă nenaturală, de triunghi răsturnat, continuat printr-un oval supradimensionat al șoldurilor, susținut de zeci de metri de mătase pe cadru metalic. Cât despre accesoriu, oferta era infinită: gulere și mâneci din dantelă detașabilă, evantaie, mănuși fără degete, mănuși din dantelă, manșoane, bonete sau pălării.

Și totuși, chiar și cei mai rebeli designeri ai vremurilor noastre, fervenți critici a protocolului ridicol de odinioară, au capitulat, căcar o dată în carieră, în fața opulenței de mătăsuri și în florituri inutile, de corsete ridicol de strâns și de falduri supradimensionate, dar spectaculoase, ale ținutelor de secol XVIII. Dovada clară: Vivienne Westwood, copilul rebel al modei britanice a anilor '80 și creațoarea curentului punk în modă, a virat în anii '90 către far-mecul secolului al VIII-lea. Westwood a dat crestele multicolore și blugii tăiați cu foarfeca pe funde, corsete, gulere prinse cu ace de siguranță și culori tari, un stil pe care criticii l-au considerat „istoric subversiv” și care predomină și în colecțiile ei din prezent. Una dintre creațiile englezoaice tronează în budoarul împăratesei de la Versailles și face parte din colecția sa de toamnă-iarnă 1995-1996, intitulată, sugestiv „Vive la Cocotte”. La momentul respectiv, moda era dominată de designeri japonezi minimaliști, cu aplecare către culori închise, iar voalurile supradimensionate ale lui Westwood au venit ca un alt fel de revoluție. O dovadă clară că moda nu are atât sezoane și tenduri, cât toane și capricii: se revoltă împotriva unui anumit stil, sare în extrema cealaltă, după care revine și resuscitează ceea ce cândva considera absurd și anacronic. Gusturile și epociile se schimbă, spectacolul modei merge mai departe. ■